

SOS2100 10. + 17. September 03

Etniske minoriteter: Arbeid og utdanning

Litteratur: Dæhlen 2001, Krange og Bakken 1998, Rogstad 2001, Ogbu 1991

Bakken/Krange

- Innvandrerungdom gjør det dårligere på skolen
- Har lavere sos. bak.
- ...men minst like positiv holdning til skolen
- høy sos.bak. _ gode karakterer (begge grupper)
- innvandrere mindre effekt av høy sos.bak. og lekselesing

Konklusjon

- Minoriteters dårligere skolerresultater skyldes ikke lavere motivasjon/mindre forventninger til arbeidsmarkedet
- ...men mindre effekt av sos.bak.pga:
 - ”norske” operasjonaliseringer av sos. bak.
 - mangel på spesifikk norsk kulturell kapital

Dæhlen: Tar innvandrere lavere utd.?

- ungdommer født mellom 1955 og 1975
- innvandrer: to utenlandskfødte foreldre
- skiller vestlige og ikke-vestlige innvandrere
- + norsk 2: Født i utlandet av norske foreldre

Størst sjanse for å begynne i høyere utd.:

1. Utenlandsfødt med norske foreldre
2. Vestlig innvandrer
3. Etnisk norsk
4. Ikke-vestlig innvandrer

- Stabile forskjeller (1980-1996)
- Ikke-vestlige: Omvendte kjønnsforskjeller (jenter minst utd.)
- Jevnes ut ved kontroll for sosial bakgrunn
- Gruppe 1 høyest sannsynlighet uavhengig av sos. bak.

□ sosialt utjevneende tiltak best for å oppnå sosial utjevning i rekrutteringen til høyere utdanning

Rogstad:

Hvorfor forskjeller i lønn, ledighet og mobilitet m/m innvandrere og nordmenn?

Innvandrere = **synlige minoriteter** - personer med opprinnelse i et ikke-vestlig land som oppholder seg i Norge

- Casestudier fra 4 bedrifter
- Intervjuer arbeidstakerne, arbeidsgiverne og fagforeningen
- Fokus på tre kritiske situasjoner: Ansettelse, avgjørelser om bedriftsinterne arbeidsforhold + oppsigelser

Diskriminering i arbeidslivet

1. Ønske om å diskriminere
 - a) villig til reduserte inntekter
 - b) ved ellers like vilkår
2. Ut fra andres antatte fordommer
3. Statistisk diskriminering
4. Institusjonell diskriminering

Funn:

- Ikke type 1
- ...men indikasjoner på type 2, 3 og 4

- lite villig til å ta sjanser for å finne den beste arbeidssøkeren når det gjelder ”mindre viktige jobber”
- press for større fleksibilitet _ kommunikativ kompetanse viktigere – dette har innvandrere ofte lite av
- jobber på lavere nivå _ mer utsatt?

- Krav til arbeidstakere konjunkturavhengig
- Ses som lite initiativrike, men gode på oppfølging
- Arbeidsgivere skiller mellom innvandrere
- Mangel på respekt
- Innvandrere lite fagorganisert, tendenser til etnisk organisering på siden

Rogstad: Konklusjon

- Deltakelse i arbeidslivet er ikke nok for å oppnå sosial integrering.
- Usikkert om det er lønnsomt/ulønnsomt å ansette innvandrere
- Mål: Ansette folk etter ferdigheter og kompetanse, uavhengig av etnisk bakgrunn

Ogbu: Hvorfor forskjeller mellom etniske minoriteter og majoritetsbefolkningen?

Ulike etniske minoriteter ulike *kulturelle modeller*: oppfatning av hvordan samfunnet fungerer og egen plass i samfunnet
 tolkning og handling

Immigranter

- dobbel referanseramme
- ser problemer som midlertidige og overkommelige
- forklarer problemer med at de er utlendinger
- overlevelsesstrategier: Flytte hjem, finne nisjer
- etnisk identitet fra før, ikke i opposisjon
- _ positiv holdning til skole

Ufrivillige minoriteter

- sammenligner med majoriteten
- ser diskriminering som permanent
- overlevelsesstrategi: Stå sammen, endre rammene
+ alternative karrierer
- etnisk identitet i opposisjon
- liten tillit til majoriteten og deres institusjoner
- _ negativ holdning til skole
